

ชื่อโครงการ

เขตบางคอแหลมปลอดโรคพิษสุนัขบ้า

หน่วยงานรับผิดชอบ

ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตบางคอแหลม

ปีงบประมาณ

๒๕๖๒

๑. หลักการและเหตุผล

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ติดต่อกันจากสัตว์มาสู่คน ที่มีอันตรายร้ายแรงถึงชีวิต พบเกิดโรคได้ในสัตว์เลือดอุ่นทุกชนิดทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า ในประเทศไทยมีพาหะนำโรคที่สำคัญคือ สุนัข แมว ซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงที่นิยมเลี้ยงอย่างแพร่หลาย คนสามารถติดเชื้อนี้ได้จากการถูกสัตว์ที่มีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า กัด ข่วน หรือน้ำลายกระเด็นเข้าบาดแผล ปัจจุบันโรคพิษสุนัขบ้ายังไม่มียารักษา ดังนั้น ไม่ว่าคนหรือสัตว์ที่ติดเชื้อนี้จะเสียชีวิตทั้งหมด ซึ่งผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่ถูกสุนัขหรือแมว กัด ข่วน แล้วไม่ได้ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันอย่างรวดเร็วและครบถ้วน ตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) กำหนดให้โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ต้องกำจัดให้หมดไปภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยประเทศไทยได้ลงนามบันทึกความร่วมมือการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไป โดยกำหนดกรอบแนวทางการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดำเนินงานให้สอดคล้องตามนโยบายดังกล่าว และดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘ กำหนดให้โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ต้องเฝ้าระวังและต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรค ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.๒๕๔๘ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๕

ปี พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ กำหนดแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง กอปรกับสถานการณ์โรคในสัตว์มีแนวโน้มทวีความรุนแรงและขยายพื้นที่มากขึ้นตามลำดับ โดยพื้นที่ที่พบโรคหนาแน่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคตะวันออกซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร เช่น ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ปราจีนบุรี สถานการณ์โรคในคนมีแนวโน้มทวีความรุนแรงและขยายพื้นที่มากขึ้น จากข้อมูลระบบเฝ้าระวังโรค (รง ๕๐๖) สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค พบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๙ จำนวน ๗, ๗, ๗, ๖, ๕ และ ๑๒ ราย ตามลำดับ กรมควบคุมโรคทำการสำรวจความรู้และทัศนคติของประชาชนเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๓,๐๒๔ ตัวอย่าง พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าไม่ถูกต้อง เช่น คิดว่าโรคพิษสุนัขบ้ารักษาได้ ร้อยละ ๓๒.๔ และจากรายงานการเฝ้าระวังโรคของสำนักโรคบาติวิทยา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ พบว่าปัจจัยสำคัญของผู้เสียชีวิต คือการไม่ดูแลรักษาแผลหลังสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า และยังพบว่าผู้สัมผัสโรคทั้งหมดจะเสียชีวิตหลังสัมผัสโรคไม่เกิน ๑ ปี ทั้งนี้ เมื่อศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดโรคพบว่าสัตว์พาหะนำโรคที่สำคัญ คือ สุนัขและแมวที่มีการปล่อยทิ้งในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้มีจำนวนสุนัขจรจัดและแมวจรจัดเพิ่มขึ้น ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้โดยการให้วัคซีนแก่ สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเพื่อป้องกันพาหะที่จะนำเชื้อโรคเข้าสู่คน ดังนั้นการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมจำนวนประชากรสัตว์ทั้งหมดและการควบคุมจำนวนประชากรสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้า ควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของการดำเนินงานเชิงบูรณาการจากหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นหัวใจสำคัญของการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

/จากหลักการ...

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น สำนักงานเขตบางคอแหลมจึงได้จัดทำโครงการเขตบางคอแหลมปลอดโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าแก่ประชาชน รวมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนนำ สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและทำหมัน เพื่อป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคพิษสุนัขบ้าในปัจจุบันและสามารถกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากพื้นที่เขตบางคอแหลม

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า
- ๒.๒ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ในสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- ๒.๓ เพื่อให้สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและมีภูมิคุ้มกันในระดับที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้
- ๒.๔ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าและให้ความสำคัญในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยการนำสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- ๒.๕ เพื่อควบคุมจำนวนประชากร สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงที่เป็นพาหะของโรคพิษสุนัขบ้าโดยการทำหมันได้
- ๒.๖ เพื่อให้ทราบจำนวนและมีฐานข้อมูลของสุนัขและแมวเลี้ยง และสุนัขและแมวจรจัดในพื้นที่เขตบางคอแหลม
- ๒.๗ เพื่อให้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ปลอดสุนัขจรจัด

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ สุนัขและแมว ที่อาศัยอยู่ในศาสนสถาน เช่น วัด มัสยิด และที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบสถานศึกษาในพื้นที่เขตบางคอแหลม
- ๓.๒ สุนัขและแมวจรจัด ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ สวนสาธารณะ ทางสาธารณะในพื้นที่เขตบางคอแหลม
- ๓.๓ สุนัขและแมวที่ประชาชนเลี้ยงไว้ในชุมชนที่ขึ้นทะเบียน จำนวน ๒๙ ชุมชน ในพื้นที่เขตบางคอแหลม
- ๓.๔ สุนัขและแมวที่ประชาชนเลี้ยงที่ไม่อยู่ในชุมชนขึ้นทะเบียน ในพื้นที่เขตบางคอแหลม

๔. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๔.๑ จัดทำและเสนอโครงการ
- ๔.๒ ดำเนินการประสานงานหน่วยงานต่างเพื่อเตรียมความพร้อมในการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
 - หน่วยงานภายในสำนักงานเขตบางคอแหลม ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
 - หน่วยงานภายนอก ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๒ , ๑๘ , สำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุขและปศุสัตว์อำเภอ ตลอดจนชุมชนที่ขึ้นทะเบียน จำนวน ๒๙ ชุมชน

๔.๓ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ รวมทั้งให้ความรู้แก่ประชาชน โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น เว็บไซต์ สำนักงานเขตบางคอแหลม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ฝ่ายปกครอง สื่อสังคมออนไลน์ของชุมชน เขตบางคอแหลม หอกระจายเสียงของชุมชน แผ่นพับ สื่อประชาสัมพันธ์ รมรณรงค์ให้ประชาชนนำ สุนัข แมว มารับ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และทำหมัน

๔.๔ กิจกรรมการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและกิจกรรมการทำหมันสุนัขและแมว

๔.๕ กิจกรรมสำรวจข้อมูลสุนัขและแมวเลี้ยง สุนัขและแมวจรจัด และลงระบบฐานข้อมูล

๔.๖ กิจกรรมลงระบบฐานข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวต่อครัวเรือนที่รับวัคซีนและทำหมัน

๔.๗ สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒

๖. งบประมาณ

ดำเนินงานโดยใช้งบประมาณของส่วนทางราชการที่เกี่ยวข้อง

๗. ปัญหาและอุปสรรค

๗.๑ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ

๗.๒ ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเนื่องจากไม่สามารถจับสุนัขจรจัด แมวจรจัด ในที่สาธารณะ ทำให้สัตว์ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและทำหมันเพื่อควบคุมประชากรได้

๗.๓ วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอาจมีไม่เพียงพอ

๗.๔ บุคคลากรผู้ดำเนินงานมีความเสี่ยงในการถูกสัตว์ทำร้ายและสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งยังไม่มีมาตรการการป้องกันการสัมผัสโรคสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ ไม่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า

๘.๒ ไม่พบการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ในพื้นที่เขตบางคอแหลม

๘.๓ สุนัขและแมวที่อาศัยอยู่ในศาสนสถาน เช่น วัด มัสยิด และที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบ สถานศึกษาในพื้นที่เขตบางคอแหลม ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และทำหมัน

๘.๔ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าและให้ความสำคัญในการป้องกันโรค ในสัตว์คู่คน โดยการนำสุนัขและแมว มารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

๘.๕ สามารถควบคุมจำนวนประชากร สุนัขและแมวจรจัด ในพื้นที่สาธารณะได้

๘.๖ มีฐานข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่มีเจ้าของ และสัตว์จรจัดในพื้นที่เขตบางคอแหลม

๘.๗ พื้นที่สาธารณะในพื้นที่เขตบางคอแหลมปลอดสุนัขจรจัด

๙. การกำกับติดตามและประเมินผล

๙.๑ ติดตามผลการประชาสัมพันธ์โครงการ ทุก ๖ เดือน โดยการประเมินความก้าวหน้าของ การดำเนินงาน

/๙.๒ ติดตามผล...

๙.๒ ติดตามผลกิจกรรมให้ความรู้ประชาชนโดยวิธีการสอบถามจากประชาชนที่น่าสัต์วเลียง
สุนัขและแมวมารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและทำหมัน

๙.๓ ติดตามตรวจสอบสุนัขจรจัดในพื้นที่สาธารณะ

๑๐. ตัวชี้วัดโครงการ

๑๐.๑ สุนัขและแมวในชุมชนที่มีเจ้าของได้รับการลงทะเบียนในระบบฐานข้อมูล

๑๐.๒ ร้อยละ ๙๐ สุนัขและแมวที่ได้รับการลงทะเบียนได้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

๑๐.๓ ร้อยละ ๖๐ สุนัขและแมวที่ได้รับการลงทะเบียนได้รับการทำหมัน

๑๐.๔ พื้นที่สาธารณะปลอดจากสุนัขจรจัด

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการฯ

(นางเพลินจันทร์ ตันโพธิ์ทอง)

หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

สำนักงานเขตบางคอแหลม

ลงชื่อ.....ผู้ควบคุมโครงการฯ

(นายณรงค์ ตาปสนันท์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางคอแหลม

สำนักงานเขตบางคอแหลม

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการฯ

(นายอนันต์ กายพรรณ)

ผู้อำนวยการเขตบางคอแหลม